

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones mediocres sancti Bonaventure de tempore

Bonaventura <Sanctus>

Argentine, 14. III. 1496

D[omi]nica decimanona.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31133

luit. et de quattuor dotibus
 quas ceteris excellenti⁹ ba-
 buit temere superbiuit. scz de
 nobilitate nature. de premi-
 nentia potentie. de subtilita-
 te intelligentie. de proprii arbi-
 trii libertate. In quibus etiam
 dotibus adhuc imitant^r euz
 omnes qui ex parte illi⁹ sunt
 Deniqz ex his quattuor gra-
 tijs. et dei donis surgit omnis
 motus superbie et elationis.
 Non sufficit diabolo d^o vno
 lecto. quin transferat infir-
 mos suos de lecto ad lectu.
 quod est certissimum signu
 mortis. quando scz infirmus
 rogat lectum de loco ad lo-
 cum frequenter permutari.
 Transfert enim suos egro-
 tos de lecto superbie ad le-
 ctum auaricie. De quo. liij.
 Regu. j. Hec dicetis domi-
 no vestro. Super lectu que
 abscondisti no de. sed m. mo.
 Hoc dicitur de ochozia. qd
 interpretatur retinens auari-
 ciam. quia auari difficile co-
 uertuntur. Item ad lectum
 discordie. Dat. xliij. Erunt
 duo in lecto vno. vnus assu-
 metur. zalter relinquetur. et
 Surge ergo et tolle lectu tu-
 um. Lectus est peccatum in
 quo quiescit homo cum i eo

delectatur. Surgit euz pec-
 catu deserit. Portat lectum
 cum peccatu est ei oneri qd
 prius erat delectationi. In
 domu suam vadit. cum be-
 ne operando ad vitam eter-
 nam proficit. Quod nob p-
 stare dignetur. et.

Dñica decimanona.

Doete quo

v modo caute ambule-
 tis et. Eph. v. Caute et sapi-
 entibus pegrinis atqz viatori-
 bus quattuor sunt same neces-
 saria. s. expensaru necessitas.
 socioz fidelitas. collationu
 iocunditas. reditu celeritas.
 An vsus. Expense. socij. col-
 latio mutua. ferues. Ad pa-
 tria reditus tibi sint o caute
 viator. Igit prima caute-
 la boni viatoris est viaticu se-
 cu tollere. et de expensis vie co-
 gitare. ne qd plus vel min⁹
 portet. sed qd sufficit ad ne-
 cessitate. no ad supfluitatez.
 Thob. vi. Assauerunt carnes
 piscis. et cetera salierunt que
 sufficerent vsqz venirent in
 rages ciuitatem medorum.
 et cetera. Quod est contra
 stultos viatores. qui tantu

sumunt de viatico. q' magis
 efficitur eis pondus vic non
 subsidiū. Nonne stultus es/
 set qui ad tres vel quattuor
 vel saltem octo dietas one/
 raret se expensis vnus anni
 Sic est omnis qui mltas di/
 uitias congregat in hac vita
 z tamen nescit si cras viuat.
 Luce. xij. de illo cui' vberes
 fructus ager attulerat et di/
 xit. Anima habes multa bo/
 na reposita in annos pluri/
 mos zc. cui responsum est.
 Stulte hac nocte repetent
 animā tuam a te. z que pgre/
 gasti cuius erūt. Ecce q' stul/
 tus viator ille fuit. Prouidit
 enim in expēsis sibi ad mul/
 tos annos. cū non restaret
 sibi iter vnus diei. Sz via/
 tor noster christus nihil ha/
 buit de supfluo. quin potius
 etiā sepi' caruit necessarijs.
 oñdēs nobis q' leues z expe/
 diti esse debent qui ipsum se/
 quunt' p vite presentis itine/
 ra duriora. Ps. Propter ver/
 ba labio. tuo. ego custodiui
 vias duras. Paucis em esse
 ptentos non solum christia/
 nos docuit. sed etiam exem/
 plo demonstrauit. Secū/
 da cautela est bonos socios
 querere z fideles quibus sit
 cor vnū z anima vna. nec ab
 inuicem recedant ppter ali/
 quem euentū tribulationis
 vel turbationis. Thobie. ix.
 Tace noli flere. sanus est fili/
 us noster. satis em fidel' est
 vir ille cū quo misimus euz.
 Rari sunt boni socij et fide/
 les quod pbatur maxime p
 tria. p paupertatē. per immi/
 nens aliquod periculū. et p
 longioris vie pgressum. Nā
 in via longa pater qñq' dese/
 rit filiū. z filius patrē. et sepe
 cōiurata societas z fidelitas
 violatur. Prouerb. xx. Dul/
 rivocant' misericordes. virū
 autem fidelē quis inueniet.
 quasi di. Raro inuenit. Et h
 contingit ex causis diuersis
 Quāq' ppter disconformita/
 tem moruz in quib' nullum
 simbolū cōuenientie habēt
 Amos. iij. Nunqd ambula/
 bunt duo pariter nisi conue/
 nerit eis. Item ppter diuer/
 sitatem pfectionū. sicut chri/
 stianus z gentilis vel iudeus.
 Ephes. iij. Hoc em dico et
 testifcor in domino vt non
 ambuletis sicut gentes am/
 bulant i vanitate sensus sui
 tenebris obscuratū haben/
 tes intellectū. zc. Itēz ppter
 aliquod notabile viciū. sicut

est furia. vel audacia mala q̄
 temeritas dicit. De iracun/
 dia z furore dicit Proverb.
 xxij. Noli esse amic⁹ homini
 iracundo. neq; ambules cū
 viro furioso. ne forte discas
 semitas eius z sumas scāda/
 lum anime tue. De scdo Ec
 cle. viij. Cū audace ne eas in
 via. ne forte gnet mala sua i
 te. Ipe em̄ fm voluntatē su
 am vadit. ne simul i stulticia
 illius pereas. Maior noster
 christ⁹ elegit sibi fideles so/
 cios ab initio mundi. Beñ.
 vj. Floe vir iustus atq; perfe
 ctus cū deo ambulauit zc. z
 illud Beñ. xlvij. Deus in cu
 ius cōspecu ambulauerūt
 patres mei abraam z ysaac.
 deus qui pascit me zc. Ps.
 Ambulans in via immacu/
 lata zc. Tercia cautela est
 collatio mutue iocunditat⁹
 z utilitas. Ex hoc em̄ temp⁹
 redimūt. z labor itineris alle
 uiatur. Et hoc est quod h̄ di
 citur. Redimentes tempus
 quia d. m. sunt. Glo. id ē. qd
 minus fecist⁹ in vno tempo
 re. recuperate in alio dimidi
 antes dies quos impij non
 dimidiānt. Alij em̄ dimidi
 ant dies. alij implēt. alij nec
 incipiunt. i. alij moriūtur in
 egypto. alij in deserto. alij in
 terra sancta. Nec mirū si mi
 nus fecistis hucusq; qm̄ di.
 m. sunt. id est. i. hac vita mul
 ta occurrunt impedimenta.
 nec possunt om̄ia agi. p. libi/
 tu. Qualit̄ autē debeat tem
 pus redimi. z quales collati
 ones expediat fieri docet nos
 apostolus cū subditur. Lo
 quentes vobis in ip̄is i psal
 mis qui ad bonā operatio
 nem cōmouent. z hymnis q̄
 de laudib⁹ dei agunt. z can
 tibus spiritualib⁹ que d̄ eter
 no gaudio sunt. Tales col
 lationes sunt vtiles z iocū
 de z deo grate. Ingerit enī
 se christus huiusmodi sermo
 nibus z delectat in ip̄is Lu
 ce. vlti. Qui sunt hi sermōnes
 quos cōfertis ad inuicem. et
 ibat cū illis. Contra diabo
 lus vadit cū illis qui tractāt
 vana scurrilia et impudica.
 vel qui detrahunt. atq; no
 uis rumoribus aliqd de suo
 addunt. vel qui litigant di
 sputando et ostendūt Mar.
 ix. Et venerunt capharnaū.
 zc. vsq; ibi. Siquidez in via
 disputauerant quis esset il
 loz maior zc. Eccī. xxi. Har
 ratio fatui q̄si sarcina in via.
 naz in verbis. zc. Quarta

cautela est. se breuiter de via expedirez ad patriam tendere qz iuxta aplm. Non habemus hic manentes ciuitatem. sed futuram inquirimus. et hinc. **Lxxv.** Quid sumus in hoc mortali corpore pegrinamus a domino. Per fidem enim ambulamus. non per speciem. Bene dicitur per fidem. quia si magna est mouet nos ad ambulandum fortiter. Si vero tepida. seigniter et inerte. Unde quod tam pigre incedimus. et tam lente ad patriam tendimus. tres possumus assignare causas. Una est incredulitas. **Hebreo. liij.** Festinemus ingredi in illam requies. ut ne quis in idipsum incidat incredulitatis exemplum. et. Sensus est quod filii israel non intrauerunt terram promissionis. incredulitas illorum causa fuit. quia non crediderunt vel deo vel moysi. vel exploratoribus suis. Sed per nihil habuerunt. **ter. desi.** Propter quod tenebat eos via et mortui sunt in deserto. Sed nos abiecto incredulitatis eorum exemplo festinemus ingredi in illam requies. Item quia exilium patriam. et gemas lutum. et modicum reputat maximam. **Job. xxx.** Sub

sentibus esse delicias computabant. **Et Eccles. iij.** Stultus manus complicat et. usque ibi. et dicit. Melior est pugillus cum requie. quam plena utraque manus cum dolore et afflictione animi. Item quia non credunt se diligere a deo. et maximo desiderio prestolari in superba hierusalem que est mater nostra. **Thob. i.** Ego noui quod pater meus et mater mea modo dies computant et affligit spiritus eorum in ipsis. Sed viator noster christus exultauit ut gygas ad currendam viam. Quod nobis predicat.

De euangelio.

Rice quo

a modo huc intrasti non habens vestem nuptialem. et. **Matth. xxij.** Circa eiectionem istum quatuor notari possunt. scilicet. veniendi tarditas. coactionis necessitas. cultus vilitas. confusiois taciturnitas. Unde ver. **Tardus.** compulsus. pannosus. mutus. ab aula. Pellis et tenebras vincit subit exteri ores. **Tarditas** notatur in hoc. quod cum primis vocat

tus non venit. nec cū secun-
 dis. sed cum cecis et claudis
 et debilibus qui postremove-
 nerūt. in quo signantur tar-
 di. qui totam vite sue tempus
 male expendunt. et vir tandē
 conuertunt. cum magis sūt
 oneri quā honori. quando fre-
 quentius contingit eos esse
 in infirmaria. quā in choralī
 psalmodia. Job. xxiij. Do-
 rsetur in tempestate ania eo-
 rum. et vita illorum inter ef-
 feminatos erit. Bene dicit.
 in tempestate. quia tunc incl-
 piunt cussire excreare et ru-
 ctuare. et tantas tempestatef
 gemituum et clamorū facere
 quod nemo potest sustinere. et vi-
 ta illorum inter effemiatos
 qui nesciunt bellare sed tūm
 garrire. Hec est omnia for-
 titudo illorum. Poeta. O so-
 la fortes garrulitate senes.
 Job. xix. Derelicta sunt tan-
 tummodo labia circa dentes
 meos. Propterea cōsulitur
 nobis Eccī. v. Non tardes
 conuertī ad dominum. et ne
 differas de die in diem. et c.
 Augustin⁹. Nemo tardet ve-
 nire. ne dum vocatus excu-
 sat. cum voluerit venire non
 valeat. Matth. xxv. Flouif-
 sime vero veniunt et relique

virgines. dicentes. domine
 domine aperi nobis. et c.

Coactiōis necessitas no-
 tatur cum dicitur. compelle
 intrare. quod multis cōtin-
 git. qui nunquā venirent nisi
 cōpellerent infirmitate. pau-
 pertate. et malis successibus
 vite presentis. Hierē. ij. et nihil
 habebis prosperum. Criso-
 stom⁹. Illi plerūque facile ad
 deum veniunt. quos in ter-
 renis actibus prospera nul-
 la comitatur et c. Hoz actio
 non est ascribenda fortuti. sed
 potius necessitati. Nemo ei
 inuitus benefacit. etiā si bo-
 num est quod facit. sicut di-
 cit Augustin⁹ in libro cōfes-
 sionū. Qui inuite bene facit
 nequam est. et sibi ipsi plus quā
 alijs nocet. Eccī. xliij. Qui
 sibi inuidet nihil est illo ne-
 quius. et hec est redditiō ma-
 licie illi⁹. et si bene facit. igno-
 ranter et non volens facit. et
 in nouissimo manifestat ma-
 liciam suam et c. Quod frequē-
 ter contingit in hereticis et pa-
 ganis. qui dum intrare com-
 pelluntur. tandem in nouis-
 simo manifestant maliciam
 suam. et ad perfidiā relabun-
 tur. veruntamen ipsi hereticis
 sunt ad fidem compellendi.

z frequenter vocandi. Bre. Alij vocant z venire cōtem-
nunt. alij vocantur z veniūt.
alij intrare compelluntur.

Vocantur z venire contem-
nunt. qui donū intellectū ac-
cipiunt. sed eundē intellectū
operibz non sectantur. Vocan-
tur z veniunt qui acceptam
intellectus gratiā operibus
profitentur. Compelluntur i-
trare quos ecclesia tempora-
liter punit. qui cōuersi sunt
retrosū postqz posuerunt
manū ad aratrū. Dicit etiā
Aug⁹. hereticos trabendos
esse a sepibz. qz qui sepes con-
struunt. diuisiones querūt.
Glosa. sup eundem locum.

3 Habit⁹ deformitas nota-
tur cū dicit. vidit ibi boiē
non vestituz veste nuptiali.
Blo. Unus iste omnes q̄ so-
ciati sunt in malicia intelli-
guntur. Grego. Quid debe-
mus intelligere p̄ vestem nu-
ptialem nisi charitatem. In-
trat enim ad nuptias. sed cū
veste nuptiali nō venit. qui i
sancta ecclesia assistens fidē
habet. sed charitatē non ha-
bet. Recte em̄ charitas vestis
nuptialis vocatur. quia hāc
ip̄e conditor noster habuit.
vum ad sociandē sibi eccle

sie nuptias venit. Sola q̄p
pe dilectione dei acru est vt
eius vnigenit⁹ in mentes ele-
ctoruz sibi hominū veniret.
Unde Paul⁹. Propter ni-
miā chari. su. qua di. nos de-
us filiū su. mi. in si. car. pecca-
ti. Qui ergo p̄ charitates ve-
nit ad homines. eandē chari-
tatem innotuit esse vestē nu-
ptialem. Flos sumus fratres
qui i nuptiis verbi incarna-
ti discumbim⁹ qui iam in ec-
clesia habemur. qui scriptu-
re sacre epulis pascimur. qui
coniunctā deo ecclesiaz esse
gaudemus. Ecce rex ad nu-
ptias ingredit. z cordis no-
stri habitū contēplatur. atqz
ei quē charitate vestitū non
inuenit. protin⁹ iratus dicit
Amice quō huc intrasti nō
habens vestem nuptialem.
Mirandū valde est fratres
q̄ hunc z amicū vocat et re-
probū. Ac si aperte dicat.
amicet nō amice. Amice p̄ fi-
dem. z nō amice p̄ operatio-
nez. Ducuntur sunt vba Gre-
go. quibz nihil addendū pu-
tant. Cōfusionis tacitur-
nitas notat euz dicit. Et ille
obmutuit. s. tanqz fur vel la-
tro in euidenti scelere dep-
bensus. Hier. ij. Quō p̄fun-

ditur fur quā deprehenditur sic confusi sunt domus israel. Nam iuxta verbum iuris. Evidentia patratu sceleris non indiget clamore accusationis. Crisostomus. In tempore illo non erit impudencie interrogandi facultas. cum omēs angeli et mundus ipse testis sit peccatorū. quod dici sine gemitu nō potest. in illa districtione vltime inreparationis omne argumentū cessat excusationis. quispe quod ille foris increpat. qui testis cōsciētie intus animū accusat. Item alio modo proprie vestimentū est fides vera. Unde apostolus ait. Expoliantes vos veterē hominē cū ac. sindu. no. zc. q̄. si. d. Ut quid christianus es vocatus cum opera tua nō sint christi. Interrogatio enim erit in cogitationibus impij. Sap. 1. Hunc talē cum viderit deus in ecclesia non habentes quod quod respondeat conscientie sue. tradet eū spiritibus vindicationū. Nam mala per ministros malos reddit. bona per bonos. et sic mittit in exteriores tenebras gentiliū vel hereticorū vel iudeorū. Vel exteriores tenebre sūt

novissime. i. eterna nox damnationis. quod interiores tenebre sunt cecitas cordis. ligatis manibus et pedibus zc. Glo. Membra que nunc sponte ligantur in vicio delectando. tunc in supplicio ligabuntur dolendo. Per membra corporis intelligitur veritas resurrectionis. per fletum et stridorem dentium magnitudo penarū. a quibus nos defendat. qui bene. zc.

Dñica vicesima.

Reverte

i vos armaturā dei ut possitis zc. Ephes. vi.

Notandū quod quadruplex est armatura. corporalis. scilicet et spiritualis. scripturalis et iudicialis. Unde versus. Est armatura manualis. spiritualis. Est scripturalis. et iudicialis generalis. Prima igitur armatura est corporalis siue materialis. et per hanc hostibus armata manu resistimus et iniurias nostras propulsamus. quia unicuique vim vi repellere licet. cum moderamine inculpate tutele. sicut